

Het WIS en WAS onderzoek – stand van zaken Juli 2004

Juli 2004

De werkgroep Wetenschappelijk Onderzoek Welzijn Duiven van de NPO
J.F. Gaiser, G.A. van Oortmerssen, J. van der Sluis, L.W. van der Waart en A. Winkel

Eén van de beleidspunten van het NPO-bestuur onder leiding van Gert Visser, is te komen tot een 'Reglement Vervoer en Lossingen NPO'. Dit reglement schrijft ons voor hoe onze duiven vervoerd moeten worden en onder welke omstandigheden lossen wel of niet verantwoord is.

Vervoersteam en Lossingsteam

Daarom zijn er twee commissies in het leven geroepen: het zogenaamde 'Vervoersteam' en het 'Lossingsteam'. In beide teams zaten duivenliefhebbers van verschillende pluimage: bestuurders, convoyeurs, leden van de WOWD, etc. De eerste commissie kreeg als taak om het verouderde Vervoersreglement van oktober 1996 te herzien. Dit heeft ondertussen plaats gevonden: het Vervoersdeel van het reglement is tijdens de Ledenvergadering van oktober 2003 door de kiesmannen aangenomen. Het Lossingsteam kreeg als taak om het Lossingsdeel van het Reglement Vervoer en Lossingen te ontwikkelen. Hiervoor is in het reglement artikel 9 gereserveerd. Het Lossingsteam schreef het rapport 'Succesvol lossen van postduiven', waarin een voorstel tot een Lossingreglement verwerkt zit. Een concept Lossingsreglement ligt nu ter beoordeling bij de Reglementencommissie.

WIS en WAS onderzoek

Om een Lossingreglement op te stellen en in de toekomst te blijven verbeteren, is het nodig om onderzoek te doen. Dit onderzoek moet duidelijk maken welke weersomstandigheden leiden tot een verhoogd risico op een verstoorde thuiskomst van de duiven. Hiervoor zijn twee soorten gegevens nodig. Aan de ene kant moet je weten hoeveel procent van de duiven er van een wedvlucht thuis komen. En aan de andere kant moet je nauwkeurig alle weerselementen registreren. Op basis van die gegevens kun je naderhand een statistische analyse uitvoeren. Voor die twee delen heeft het Lossingsteam het zogenaamde WIS en WAS onderzoek in het leven geroepen. De afkortingen staan voor Weer Informatie Systeem (WIS) en Weer Analyse Systeem (WAS).

Het WIS gedeelte moet dus duidelijk maken hoeveel procent van de duiven thuis komt. Het WIS bestond tijdens het seizoen 2002 en 2003 uit een systeem van briefkaarten (zowel per post als per e-mail). Op die briefkaarten kon een duivenliefhebber invullen hoeveel duiven hij of zij meedeed en hoeveel duiven er thuis waren na dag 1 en na dag 2. De briefkaart moest uiterlijk de woensdag na de wedvlucht binnen zijn bij het Bureau NPO in Veenendaal. De binnengekomen kaartjes werden vervolgens door Rina Marinus gesorteerd en in een rekenprogramma verwerkt. Zo werd er voor iedere wedvlucht een 'thuiskomstpercentage' voor dag 1 en dag 2 berekend. Dit getal geeft weer hoeveel procent van de duiven thuis was na 1 en na 2 dagen. Tijdens het seizoen 2003 deden 285 individuele duivenliefhebber uit alle Afdelingen mee aan het WIS onderzoek.

Het WAS onderzoek moet duidelijk maken hoe de weersomstandigheden waren ten tijde van de wedvlucht. Tijdens de seizoenen 2002 en 2003 werd dit gedaan door drie verschillende invulformulieren. Deze formulieren waren bestemd voor: het IWB (het weer over de vlieglijn), de Hoofdconvoyeur (het weer tijdens de lossing) en één voor de Lossingscoördinator van de Afdeling (het weer in de Afdeling bij de thuiskomst). Voor iedere wedvlucht leverden dus drie

personen op drie plaatsen de weersgegevens aan. Ook deze invulformulieren werden naar het NPO-bureau gegevens gestuurd.

Alle gegevens in één database

De gegevens van het WIS en WAS zijn samengevoegd in een database. Deze database is zo gemaakt dat daarmee analyses kunnen worden gemaakt door een statistisch computerprogramma. Na de gegevensverzamelingen in 2002 en 2003 bestaat de database nu uit 354 wedvluchten. Van die 354 wedvluchten weten we dus heel veel: het thuiskomstpercentage na dag 1 en dag 2, de sterkte van het aardmagnetisch veld, de windrichting en windkracht, de mate van inversie, maar ook gegevens als: de lostijd, de vluchtsoort of hoeveel minuten het vertrek van de duiven vanaf de losplaats duurde.

Leren van onvolkomenheden

Tijdens het seizoen 2002 heeft het WIS en WAS onderzoek alleen plaatsgevonden in Afdeling 2 Brabant 2000 onder ongeveer 40 duivenliefhebbers. Dit was een proefonderzoek en het verliep prima. Op basis van dat proefjaar is toen besloten om de gegevensverzameling voor 2003 uit te breiden naar alle Afdelingen. Het streven was om per Afdeling tenminste 30 duivenliefhebbers te hebben die wekelijks hun thuiskomstgegevens zouden opsturen. En het liefst nog meer! Dit aantal liefhebbers is minimaal nodig om een (statistisch) betrouwbaar beeld te krijgen van de thuiskomst van een Afdelingsvlucht. Helaas is dit aantal inzenders bij ruim de helft van de 354 wedvluchten niet gehaald. Soms hebben zelfs maar 1 of 2 inzenders meegedaan. Naarmate het seizoen vordert, haken immers veel duivenliefhebbers af. En op basis van 1, 2 of 10 duivenliefhebbers krijg je nu eenmaal niet een (statistisch) betrouwbaar beeld van de thuiskomst van een Afdelingsvlucht. Zulke wedvluchten kunnen niet in het verdere onderzoek worden betrokken.

Ook het WAS onderzoek verliep niet vlekkeloos. Het IWB leverde altijd alle gevraagde (weers)gegevens aan. Van de Lossingscoördinatoren en Hoofdconvoyeurs ontbreken veel (weers)gegevens. Uit de gegevens van de Lossingscoördinatoren en Hoofdconvoyeurs die wel aangeleverd zijn, blijkt dat ze bijna altijd hetzelfde beeld geven als de gegevens van het IWB. Ten derde betekende de manier van werken in 2002 en 2003 een fiks karwei voor het Bureau. In één weekend zijn er al snel 12 Afdelingen x 2 wedvluchten = 24 verschillende wedvluchten in het onderzoek betrokken. Daarbij is er ook nog vaak sprake van verschillende losgroepen in één wedvlucht. Dat maakt een goede registratie en goed onderzoek van zulke versnipperde gegevens moeilijk. Bovenstaande onvolkomenheden geven aan dat het WIS en WAS onderzoek doeltreffender moet worden aangepakt.

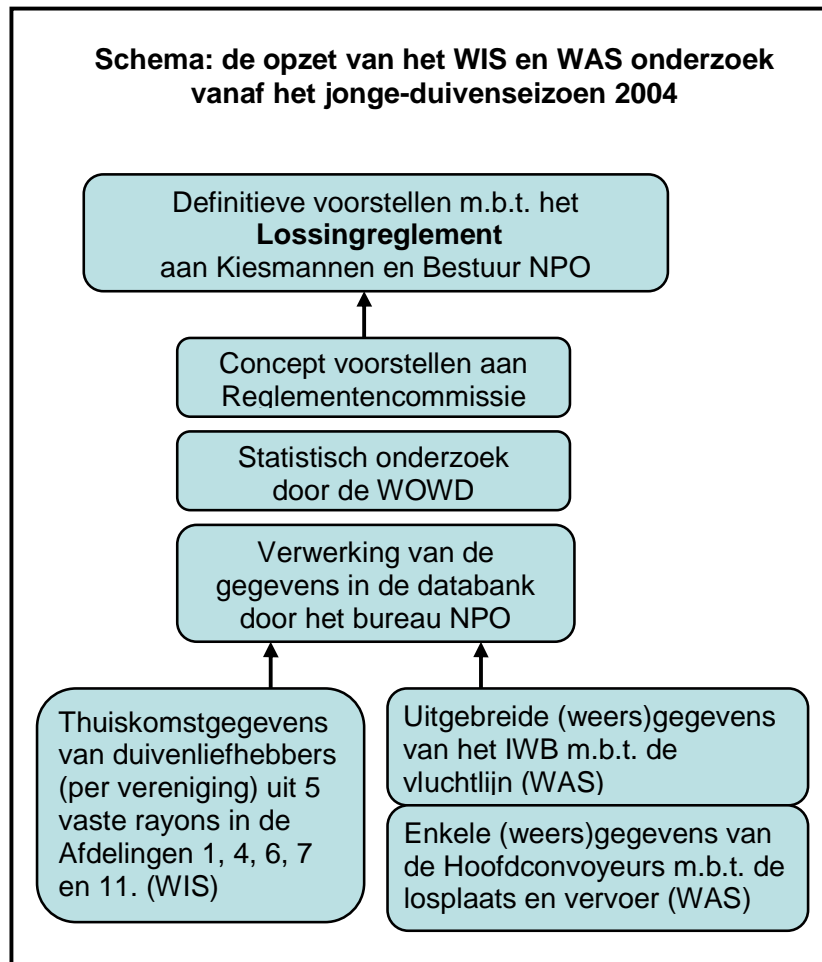
WIS en WAS in 2004

Op dit ogenblik ligt het WIS en WAS onderzoek stil. De afgelopen weken is er gewerkt aan verbeteringen in de onderzoeksopzet. We streven ernaar om ongeveer vanaf de eerste jongeduivenvluchten van dit seizoen het WIS en WAS onderzoek weer te herstarten in een iets ander jasje (zie figuur 1 voor een schematische weergave):

1. Het WIS en WAS onderzoek zal niet meer in alle Afdelingen worden gehouden. We gaan ons richten op 5 vaste rayons uit de Afdelingen 1, 4, 6, 7 en 11. Uit elk van deze 5 Afdelingen doet 1 rayon mee. Deze Afdelingen waren in 2003 'fanatieke inzenders' en zijn bovendien zo gekozen dat alle vlieglijnen in het WIS en WAS onderzoek 'als een vijf op een dobbelsteen' gedekt zijn.
2. Het verzamelen van thuiskomstgegevens (WIS) zal niet meer plaatsvinden bij individuele liefhebbers. In plaats daarvan willen we in elk van de 5 rayons een aantal verenigingen benaderen om als vereniging één formulier naar het bureau te zenden. Op dit formulier kunnen de thuiskomstgegevens van alle leden van de vereniging ineens worden

- ingevuld. Ook nu moet slechts voor iedere liefhebber worden ingevuld hoeveel duiven hij of zij mee doet en hoeveel duiven er thuis zijn op dag 1 en dag 2. Dit vereist in die verenigingen een persoon die ieder weekend werk wil maken van het invullen en opsturen van dit formulier naar het NPO-bureau.
3. Het verzamelen van weersgegevens zal niet meer plaats vinden bij de Lossingscoördinator in de Afdeling en alleen nog in beperkte mate bij door de 5 betreffende Hoofdconvoyeurs op de losplaats. Het IWB zal nog steeds alle weersgegevens aanleveren, zij het nu voor slechts 5 Afdelingen.
 4. Nu het Lossingsteam een concept Lossingsreglement heeft afgerond en opgeheven wordt, is de coördinatie van het WIS en WAS onderzoek ondergebracht bij de commissie WOWD.

Door deze aanpassingen in de opzet van het onderzoek kunnen we per seizoen al snel (5 rayons x 2 wedvluchten x 24 weekenden) 200 tot 250 wedvluchten toevoegen aan de databank. Deze manier van gegevens verzamelen zal aanzienlijk minder werk vergen, zowel van de liefhebbers als van het bureau en toch een veel hogere (statistische) betrouwbaarheid hebben.

Hoe nu verder?

De nieuwe aanpak van het WIS en WAS onderzoek betekent dat er op korte termijn verenigingen zullen worden benaderd om mee te doen aan het WIS onderzoek. Het gaat dan dus om verenigingen uit 1 nog te kiezen rayon per Afdeling (Afd. 1, 4, 6, 7 en 11). Daarnaast is het van belang dat in iedere vereniging een persoon bereid gevonden wordt die wekelijks het (voorbedrukte) formulier wil invullen en versturen naar het NPO-bureau in Veenendaal.

In een volgend artikel hopen we u alvast enkele eerste resultaten te kunnen geven uit de wedvluchten van de seizoenen 2002 en 2003. Een grondig statistisch onderzoek zal plaats vinden wanneer er voldoende wedvluchten zijn verzameld in de databank.